www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 268. — Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 17. падолиста 1922. — VOL. XXX. — No. 268. — Jersey City, N. J., Friday, November 17, 1922. — THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

НОВЕ ТРЯСЕННЄ ЗЕМЛІ В ЧІЛЄ

САНТІЯГО, Чіле, 15. падолиста. — Власти чілійської провінції Кокімбо донесли нині про нове трясенне землі, яке злучилося яких 25 мі. після півночи сьогодня рано.

Хоч потрясення були дуже сильні, та вони не зробили великої шкоди, певно тому, що все знищене уже було знищене. Не було також ніяких жертв в людях, бо від коли землетрясенне повторилося, ціле населенне мається на осторожности та ночує під голим небом.

Чілійський уряд заклопотаний браком всяких донесень та не відповіданнєм на всякі телеграфічні бездротні запити від Східного Острова, що лежить на захід від побережа Чіле. Припускають навіть, що цілий остров пропав від землетрусу під филями океану, як се вже нераз трафлялося підчас трясень землі.

НЕБУВАЛІ ПОДРОБИЦІ КАТАСТРОФИ

Доперва тепер наспівають до газет подробиці страшної та небувалої катастрофи. Часописи повні справді рідкими подробицями.

Кореспондент часописи „Ель Меркуріо", приміром, подає, що коли він приїхав до Копіяпо в пятницю вечером, ціле східне небо було освітлене яскравим червоним світлом у виді величезного полуміння, який можна було оглядати з великої відлеглости. Підземні потрясення тревали цілу ніч аж до суботи рано та слідували так скоро одно по другім, що виглядали разом як один тяжкий підземний гук. Потрясення землі сильно налякали населенне; в однім діючім конвенті дівчата так настрашилися западаючоїся підлоги другого поверху, що богато з них почало скакати через вікна, калічучися при тім тяжко. Всі шпиталі та вязниці в Копіяпо повалені, але мешканці обох інституцій вийшли з них ціло. Власти увільнили зовсім вязнів, що відсиджували короткі кари; зате богато тяжких злочинців виломилося з вязниць.

АМЕРИКА ПОСИЛАЄ ПОМІЧ ЖЕРТВМ ТРЯСЕННЯ ЗЕМЛІ

ВАШІНҐТОН, 15. падолиста. Президент Гардинґ приказав вислати сейчас до Чіле на ратунок жертвам війни американські воєнні кружляки Денвер та Клівленд.

Кораблі мають набрати ріжних припасів фльотних магазинів на Панамськім Каналі.

МЕКСИКО ДОМАГАЄТЬСЯ ОХОРОНИ СВОЇХ ГОРОЖАН

ВАШІНҐТОН, 15. паддолиста. — Мексиканський представник вніс до департаменту стейту ноту, в котрій домагається рішучо охорони для мескиканських горожан в американськім місточку Брекенрідж, в стейті Тексасі, котрим Американці приказали виноситися сейчас з міста.

З місточка доносять про утечу з нього всіх Мексиканців та Муринів.

СУД ПРО ПИКЕТОВАННЄ

ВАШІНҐТОН, 15. падолиста. — Федеральний судля переслухував нині десять айриських жінок, членок Американського Товариства для Визнання Айрисьної Републики, котрих недавно тому арештовано за пикетованне англійської амбасади.

Судовий урядник відкинув скаргу проти обжалованих. Він заявив, що федеральний закон забороняє лишень зневажуванне або викиданне особи чужого представника або його урядників та слуг; такого злочину арештовані не допустилися, бо вони лишень ходили поперед амбасаду з таблицями, котрих написи жадали признання повної независимости айрисьної републики та увільнення ріжних політичних вязнів.

НЮБЕРІ ЩЕ ВАГАЄТЬСЯ

ВАШІНҐТОН, 15. падолиста. — Сенатор Нюбері, котрий завдячує свій вибір на сенатора величезним сумам гроша, виданим своїми приятелями, а проти котрого в сенаті повстала наслідком виборів поважна більшість, рішена на його викиненнє, ще не заявив, чи він покине становище сенатора добровільно, чи зійде аж на рішенне сенату.

ПРЕЗИДЕНТ СТАРАЄТЬСЯ ЗАПОБІГТИ СПЕЦІЯЛЬНИЙ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ В 1922

ВАШІНҐТОН, 15. падолиста. — Президент Гардинґ має відбути завтра конференцію з рьюними провідниками обох палат конґресу, щоби дістати їх згоду на не скликуванне спеціяльної сесії конґресу в 1923. році, котра булаби дуже не на руку адміністрації з огляду на неприхильний для неї вислід послідних конґресових виборів.

СТРЕМЛІННЯ ДО ОРГАНІЗОВАННЯ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ

ВАШІНҐТОН, 15. падолиста. — Так званий Комітет Сорок Восьми уже пригодовив пляни зорґанізовання нової, „третої" партії та виробив уже пляни скликання її національної конференції.

Сей Комітет складається з ліберальних людий ріжних партій, невдоволених назадницькою їх політикою. Підчас послідних виборів Комітет не ставив своїх кандидатів, але брав участь у виборах критикуючи ріжних кандидатів.

Так звані поступові републиканці ще не оголосили свого пляну про дальші свої кроки в справі політичної орґанізації.

КОПАЛЬНЯ ГАДЮЧОЇ ОТРУЇ.

Бразилійські фабриканти ліків на вкушенне гадюк перемінили звіринець в морськім парку Бронксі в справдішню копальню гадючої отруї. Від усіх гадюк, зібраних в звіринци у великім числі, забирають вони правильно отрую, хазяїн забирає молоко від коров або овець. Сей отруї вживає на виріб „серум", ліку до застрикування під шкіру на випадок вкушення людини дуже їдовитою гадюкою.

Др. А Амараль, славний бразилійський вчений та знаток виробу такого ліку, стверджує дуже цікаві обяви у звірят, що заживали гадючу отрую. Як відомо, ся отруя, хоч дуже шкідлива, коли попаде в кров, не робить тілови великої шкоди, попавши в здоровий, себто нігде не скалічений, жолудок (шлуок). Коли звірину вкусить їдовита гадюка, звірині затрискують зробленого з іди „серум", котрий, так сказатись, починає в тілі боротьбу проти іди, запущеної гадюкою. Поки звірина вилічиться зовсім від наслідків укушення, треба кілька таких застрикувань. Власне в сих звірят завважали, що вони по кількох застрикуваннях починають почуватися дуже добре, чого виразним знаком є товстіннє. Однак, рівночасно отруя ділає на них так само, як другі отруї ділають на здоровий організм: тіло починає призвичаюватися до гадючої отруї, як приміром людина призвичаюється до алькоголю, лікотини в цигарах, кофеїни в каві. Коні, приміром, котрим запущено серум з гадючої іди, показували обяви сильного здеморалізовання, були просто дуже нещасливі. Коли їм не дано нового застрикнення іди, до котрої їх тіло вже привикло. Коні, що вже дуже привикли до іди, просто біснователі.

ГУМОРИСТ СКІНЧИВ САМОВБИЙСТВОМ

В місті Ню Йорку забився вистрілом з револьвера відомий американський гуморист Артур Крофорд.

Один Нюйорчанин, переходячи попри вільні площі в Бронксі, почув вистріл. Пішовши в напрямі вистрілу, він найшов тіло людини, лежаче в пустій які на вільній площи. Завізваний лікар ствердив смерть. В кишені плаща вбитого найдено лист до сина, в котрім пояснює йому, як отворити скринку в банку та як вибрати 8,000 долярів, зложених в щадничім банку в Канаді.

ЗА ТІЛЕСНОЮ КАРОЮ ДЛЯ РОДИЧІВ.

Лоренс Джейкобс, суддя з шікаґовського суду для малолітних, судячи один случай, де малолітний хлопчина втік з малолітною дівчиною, висказався за тілесною карою так для молодят, як і для їх родичів. Він заявив, що за молодечі вибрики винуваті звичайно родичі, які з глупої любови позвалюють своїм дітям на більше, як вони повинні. На думку судді, требаби таким дітям дати публично в шкіру та примінити те саме лікарство і до родичів дітий.

БУГАЙ ВБИВ ЛЮДИНУ.

Коло місточка Миделтавн, в нюйорськім стейті, бугай напав на свого властителя та його толочити і бити рогами. Жінка нещасного, вчувши його крики, спустила з припони величезного пса, котрий кінувся на бугая та атакував бугая так довго, поки сусіди не надбігли з рушницями й не вбили бугая кількома вистрілами. Се однак не вратувало вже життя нещасні жертві нападу, фармер помер, ще заким фармері могли до нього приступити.

ЗОЛОТА ПОЗИЧКА В ПОЛЬЩІ І ЗМІНА ВАЛЮТИ.

Вводячи марку як грошеву одиницю, польський уряд при рік, що відношення марки до золота буде вирішене установчим соймом. Тимчасом цей сойм відійшов на вічний спочинок, а вартість марки досі не вирішена й ніколи вирішена не буде. Зате мається завести нову польську валюту, „польські злоти", якого вартість прорівнюється 1/3100 кр. золота 900 проби. Підготовчим кроком до знесення марки, а заведення „злотого" є випуск 8% ой державної золотої позички. Речинець платности пять років. Відсотки (8%) обіцюється сплачувати в американських долярах, чи швайцарських франках, або в польських марках по курсі, який означить польський міністер скарбу. Першу емісію цеї позички вже розписано з днем 26. жовтня ц. р. на суму 15 міліярдів польських марок. 15 мілионів золотих облігацій по 10.000 марок і 10 золотих та по 50.000 марок і 50 золотих. При тім польський уряд мав на меті призвичаїти публику до нової валюти, щоби пізнійше оголосити марку або зовсім безвартісною, або заплатити, що „ласка панська" зволить, як то вже раз було з примусовою виміною австрійської корони, яка тоді мала ще вартість.

НАЙБОГАТШІ ЛЮДИ В СВІТІ.

Пару тижнів назад, Берлінська Ілюстрована Ґазета видрукувала фотографію Генрі Форда і проголосила його найбогатшим чоловіком у світі, богатшим від Рокефелера. Се не доказаний факт, а противно може бути сензаційна проголоска; бо знана річ, що Генрі Форд є свого рода крикун. Дуже можливо, що пару королів американської індустрії, як Дупонт, Шваб, Гері, котрі заробили кольосальні маєтки підчас війни, є ще богатші від Генрі Форда, а лише меньше про се говорять.

В цілім світі, підчас війни, виробились такі величезні нові маєтки, що нині годі сказати, хто є найбогатшим чоловіком у світі. В Англії дуже великі богачі є: ґрафи Бедфорд, до котрих належить пів Лондону; ґрафи Вестмінстер, до котрих належать значні частини Англії й Шотляндії, родина Ратсцхайлд, і пару нових воєнних наживників як великий корабельний промисловець Лорд Інчкейп. У Франції є старі мілионери як Генесі, Моніє, Сендої, і нові, котрих маєтки ще точно не знані. В Німеччині найбільший богач є Стіннес, а в Австрії є Кастіліон. В Чехії, величезні богачі є брати Печек, королі вугля й фінансів. Тепер зголошуються нові держави з великими богачами. Барон Шігусаве, японський банкир і фінансіст, і одна пані, котра має торговлю цукру і рижу в Японії майже у своїх руках, мають мати нечувані маєтки. Індія хвалиться своїм Магарадшас, котрий має казковий маєток в клейнодах і дорогоцінностях.

РОЗРИВ ФРАНЦУСЬКИХ КОМУНІСТІВ З МОСКВОЮ.

Нарада французької комуністичної партії недавно скінчили свою роботу. Велян Кутирієв відчитав внесенне, щоб основати мировий суд в Москві. Товариш Томас заявив імени лівих, що стремління партії не позваляють приняти мировий суд.

Се в дійсности значить, що виплинув розлом не лише межи середними і лівими французької комуністичної партії, а фактично межи французькою комуністичною партією і московським „інтернаціоналом"!

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

В Попелях коло Борислава напало кількох бандитів на дім Міни Гросман і поранивши тяжко господиню, ограбили 50.000 мп., багато дорогих річей. В звязку з тим арештовано Герляха і Павелка, як підозрілих в участи в нападі.

ПЕРШИЙ ЗВІТ ПРО ВИБОРИ В АНГЛІЇ ЗАПОВІДАЄ УСПІХ КОНСЕРВАТИСТІВ

ЛОНДОН, 16. падолиста. — Вчерашні вибори до англійського парляменту відбулися спокійно в цілому королівстві. До голосування приступило богато виборців, а між ними теж богато женщин.

Досі ще нема повного звіту з усіх виборчих округів. Відомий тільки звіт про вибір 279 послів на усіх 615 посольських мандатів.

Після політичних груп вибір представляється так:

Консервативти	158
Соціялисти	66
Ліберали	25
Приклонники Лойда Джорджа	22
Інші	8
Разом	279

Сей вислід вказував би на успіх консерватистів, але щойно остаточний повний звіт покаже, чи консерватисти осягнули побіду настільки, аби мали більшість в новому англійському парляменті.

Лідери партій вибрані. Між ними є: Ендру Бонар Ло, Давид Лойд Джордж, Есквит і інші. Із женщин, як досі видно, вийшла тільки пані Есторі родом Американка.

АНГЛІЯ ПРОТИ ТУРЕЦЬКИХ ДОМАГАНЬ

ЛОНДОН, 15. падолиста. — Британське міністерство закордонних справ вислало ноту до французького й італійського правительства, в якій каже, що воно не годиться на головні домагання турецьких націоналістів, які вони представили на близкосхідну мирову конференцію, що має ідбутися в Лозанні, у Швайцарії.

В ноті міністер Корзон каже, що Велика Британія стоїть при першій умові з алянтами у справі Туреччини.

ТУРЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР У ПРЕМІЄРА ПУАНКАРЕ

ПАРИЖ, 15. падолиста. — Турецький міністер закордонних справ і голова мирової делеґації до Лозанни, Ісмет паша, прибув сюди і буде нині пополудні на послуханню у французького премієра Пуанкаре.

ДЛЯ КОГО Є БОЛЬШЕВИЗМ?

ЛОНДОН, 15. падолиста. — Сюди приїхав з Москви британський капіталіст Ф. Г. Криппс, котрий був в московській столиці за бизнесом.

Йому большевицький „уряд" дав привілей будувати і направляти каменицї в Москві. Каменицї, які він направить, большевицький „уряд" віддає йому на 20 літ. Він наймає людям мешкання але тільки за рублі в золоті.

Тепер є в Москві, каже він, всего 160,000 мешкань на більше як 1½ міліона мешканців, значить випадає по 10 осіб на одно пересічне мешканнє.

ЗАМІТКА. — Большевики обіцювали, що дадуть мешкання даром робучому народови, а дали чужонцям-капіталістам, котрий за золото віднаймає Москалям, які від большевицького так званого „уряду" мають паперові рублі.

ПАН ЛЕОН ТРОЦЬКИЙ ПОВТОРЯЄ СВОЮ НАДІЮ НА СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ

МОСКВА, столиця Московщини, 15. падолиста. — Звісний большевицький комісар від війни, Леон Троцький, говорив сьогодня до лідерів „комінтерна" (так званого „комуністичного", а радше — комічного Інтернаціоналу).

Він у свому „спічу" ще раз повторив, що надією большевиків є „світова революція".

„Нашим гаслом, пишав Леон Троцький, мусить бути таке: „Сидім скулені аж до часу, поки не вибухне світова революція. Ми (комісари) нічого не хочемо від своїх заграничних кматратів, тільки, щоб дали нам ще пять літ часу, аби доказати, що соціялізм (що большевики мають спільного із соціялізмом?!?) може дати більші користи анж капіталізм".

ГРЕЦЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ НАЗИВАЄ ПОПЕРЕДНЄ ПРАВИТЕЛЬСТВО ГРЕЦІЇ ЗРАДНИЦЬКИМ

АТЕНИ, столиця Греції, 15. падолиста. — Від учера відбувається тут судова розправа проти членів бувшого міністерського кабінету за уступившого короля Константина ізза обжалування о зраду з приводу невдачі у війні з Турками в Малій Азії.

Перший свідок був ґенерал Популіс. Він заявив, що торік на воєнній раді він переконував тодішнє грецьке правительство, що Грекам тоді буде перемогти Турків у Малій Азії, але тодішній премієр Гуваріс вперся при своїй волі війни в Малій Азії і його думка побідила.

Ґенерал Популіс назвав політику уступившого грецького правительства зрадницькою, а його діяльність злочинною.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З інформаціями в українській мові з додатком других цікавих відомостий

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

В Джерзи Ситі і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Як зміну нашу адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

На оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗСИЛЬНА ЛЮТЬ.

Польські газети своїми безмежними напастями на український уряд Галичини роблять нехотячи прислугу Українцям.

Вони показують передсім, кого вони вважають своїм головним ворогом. Кілько разів в краю появляється на верха рух проти Польщі, кілько разів Польщі не вдасться осягнути дипльоматичною дорогою затвердження признаної большевиками границі, сейчас з польського уряду та з польських газет та від польських агентів сиплються лайки, напасти, лються помиї на галицький уряд. Хоч в той спосіб Польща показує, що вона добре того свідома, що без галицького уряду галицька боротьба булаби слабша, незорганізована, необднана, нерепрезентована поза краєм, безнадійна. Наклепи та лайки на галицький уряд в польських газетах се доказ ляцької безсильности досягнути своєю злочинною лапою осередок боротьби галицького населення, що зложився довкола галицького уряду у Відни.

Урядові та півурядові телеграми ляцького уряду в Варшаві, виразно або мовчаливо звернені проти уряду Петрушевича, се заохота для польських газет для цькування проти-галицького уряду, се немовби команда для польських різунів на галицьких землях вести далі свою польонізаторську та рабівничу роботу, се гарантія урядової охорони для всіх польських „кресових дзялачи"; се зазив для всіх польських агентів поза границями краю в усій пропаганді проти самостійности Галичини ставити головний натиск на уряд Петрушевича, його передусім поборювати, його чорнити, його підривати морально та матеріяльно.

Лайки польских газет в Америці проти галицького уряду є доказом, що вони добре розуміють команду з Варшави. Уїдання польських бесідників на вічах в Злучених Державах та Канаді вказують, що й сесі приглядаються найменчому киванню палцем ляцького уряду. Польські амбонники дають такий самий доказ. Польські жертводавці, що сипали тисячами на „оборону польськости" при недавних польських виборах, давали такий самий доказ.

Лекція, яку нам дають Поляки, ясна, зрозуміла, недвозначна. І свідомі Українці, що хочуть панування в Галичині свого народа, мусять дати Ляшні та їх агентам таку саму яку відповідь, як вона дає їм.

ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО.

1.	Товариство Української Молодіжи, Ню Йорк, Н. Й.	$10.00
2.	Агафія Бундзяк, Ню Гейвен, Конн.	21.00
3.	о. Петро Понятишин, Нюарк, Н. Дж.	10.00
4.	Петро Шуляган, Питсфілд, Месс.	2.00
5.	др. Лука Мишуга, Вашинґтон, Д. К.	5.00
6.	Андрій Борис, Вунсакет, Р. Ай.	1.00
7.	Михайло Скибінський, Вунсакет, Р. Ай.	1.00
8.	Михайло Чагарин, Вунсакет, Р. Ай.	1.00
9.	о. Йосиф Чаплинський, Перт Амбой, Н. Дж.	5.00
10.	Михайло Скаксів, Вестборі, Н. Й.	1.00
11.	Володимир Лотоцький, Джерзи Ситі, Н. Дж.	5.00
12.	Омелян Ревюк, Джерзи Ситі, Н. Дж.	5.00
13.	Микола Дзюма, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
14.	П. Дудик, Мекеду, Па	2.00
15.	Члени Братства св. Стефана, Шикаго, Ілл.	27.75
	Разом	$97.75

1. — Товариство Української Молодіжи в Ню Йорку долучило до своєї жертви отсей лист:

ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ

До Хв. Адміністрації „Свободи".

В залученню пересилаємо нашу скромну лепту в сумі $10.00 як зачаток тисяч-долярового ювилейного дару для улюбленого нашого великого поета Богдана Лепкого, запропонованого Вами з нагоди його 50 роковин уродин.

З пошанною,

Тов. Української Молодіжи в Ню Йорку.

4. — Д. Петро Шуляган, з Питсфілд, Месс., пересилаючи 2 доляри пише:

Хвальна Редакціє:—

Посилаю на Ваші руки 2 доляри на ювилейний дар для нашого приятеля талановитого письменника Богдана Лепкого, і желаю, аби кругла тисячка для нього була як найскорше зібрана. Я думаю, що хто має щире серце, то не повинен забути за Богдана Лепкого.

Петро Шуляган, член братства і Січи.

15. — Ілля Шпікула, з Шикаго, Ілл., з посилкою дару долучив отсей виказ:

Хвальна Редакціє:—

В сім листі засилаю мені-одар на $27.75 на Ювилейний Дар Б. Лепкого від членів відділу 221 Бр. св. Стефана. Отсі члени жертвували: М. Солтис $3.00; Н. Волянський і Ст. Стефанів по $1.50; М. Беряк $1.25, Іл. Шпікула, Гр. Чикало, Гр. Стефанишин, В. Машок, Дм. Гой, М. Онишук, Ів. Тремба, Ів. Чучман по $1.00; Т. Кривонос 65 цент.; Розалія Рурко, П. Луцьків, Н. Дубас і Дм. Ярич по 50 цент.; Ф. Попович і Ів. Лектох по 40 цент.; В. Сеник 35 цент.; Ів. Шкраба 30 цент.; В. Келер, М. Сипко, А. Марцінковський, Дм. Кунйо, М. Барабаш, В. Горин, Гр. Кравець Ів. Кацапир, Ів. Драй, Дм. Пітух, Дм. Паславський і Ів. Дубас по 25 цент.; П. Коріновський, М. Стефанюк, М. Яцків і Дм. Дубовий по 10 цент.; Бр. св. Стефана $5.00. — Разом $27.75.

Члени бажають щоб сі гроші вислати означеній особі як найскорше, а збірку ще далі продовжати і будуть старатись вислати ще якусь суму нашому славному письменникови.

Ілія Шпікула,
2635 Walton St., Chicago, Ill.

Дальші жертви просимо посилати до „Свободи", яка буде оголошувати виказ жертв і листи, а зібрані гроші буде сейчас висилати д. Богданови Лепкому.

Ляцькі окупанти масами арештують Українців по цілій Східній Галичині.

(З львівського „Діла" з 26. жовтня с. р.)

ПОХІД ПРОТИ „ДІЛА".

Дня 27. жовтня с. р. львівська поліція перевела трус в мешканню співробітника „Діла" Романа Голіяна, після чого його арештовано. Арештоване переведено без писемного наказу. Є се третій співробітник „Діла", арештований на протязі останнього тижня. Редактори: Федь Федорців і Мц Струтинський сидять досіль в поліційних арештах при ул. Яхонча. Нікого не допущено до них.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТОВАННЯ.

Арештовання у Львові.

Тогож самого дня арештовано у Львові студ. Романа Зубика. Дня 20. жовтня увязнено адміністратора гр. кат. духовної семінарії у Львові, Петра Вишневського. Дня 22. жовтня переведено ревізію в мешканню голови філії „Просвіти" д-ра Івана Волошина, після чого його увязнено. Від 20. жовтня що ночі поліція переводить ревізії в будинках св. Юра. Поліції допомагає польське студенство. В будинку Педагогічного т-ва при ул. Хшановських що ночі поліція переводить трус. Ті ревізії непокоять 10—12 літніх дітий, що мешкають в тому домі. Підчас ревізії поліції допомагає польське студенство. Немає дня, аби до того дому не заглядали непрошені гості.

Арештовання у Винниках.

У Винниках під Львовом арештовано Ярослава Левицького, Андрія Бялого, Зенона і Богдана Зеленка, Теофіля і Ярослава Рома, Івана Копача, Романа Титлу, Василія Дмитерка. Всіх відставлено до Львова

Чесанів.

В Чесанові арештовано Евдохію Пашківну і відставлено до Львова.

Арешти у повіті Бібрка.

В с. Коцурові, пов. Бібрка, арештовано Івана Сисака, Данила Олексова, Ваврика Опелю і відставлено до Львова. Також в с. Підгородищах увязнено кількох селян. В Бертишеві, пов. Бібрка, арештовано селянина Чмира, Магоня і Мацюка.

Сколе.

Дня 22. жовтня с. р. цілу ніч поліція терроризувала населення в Синевідську, повіт Сколе. Поліції допомагало військо. В домі о. Левинського і М. Маркова, П. Винника, Осипа Толовінського, Омеляна Заревича і Мицика ревізія відбулась найосновнійше, після чого декого з них арештовано.

Ревізії в Жидачівщині.

В с. Турадах, пов. Жидачів, переведено пів до 12. в ночі з 21. на 22. жовтня, ревізію у Якова Маркевича. Ревізію переводили три жандарми з Жидачева та десять жовнірів. Трусили все, включно до образів на стіні. В господаря питали про його відношення до місцевої читальні. Нікого не арештовано.

Масові арештовання в Коломиї

В Коломийщині арештовано 70 осіб. Арештовані: д-р Ів. Ганкевич, студ. Бабюк, проф. Роман Шипайло, Олекса Ковбуз, Олена Витвицька, Ярослав Витвицький, Василь Витвицький, Головащький, Арсений і д-р Кузьмич, Кириловий Зенон Навальковський, укр. шкіл., Ривюк, студ. унів. брат Йосиф, Гомик Михайло, Дудик зелізничник, Бехметюк, уч. VII. кл., Побігущий Лев, уч. VIII. кл., Лапчук, уч. VIII. кл., Григоращук Ґустав, студ. унів., Скрипнюк Іван, Бугаєць, студ. унів, Павчук Теофіль, Маковійчук Михайло, студ. унів., д-р Руденський Ярослав, Ривюк, студ. унів., Гомик Володимир, Стефанівна Ольга, учителька, Візеркано, власт. ревіз., Побігущий, уч. VI. кл., Кобат Ярослав, уч. VII. кл., Стефанів, уч. VII. кл., Чубатий Волод, студ. вет. Диденъ, студ. унів., Білоскурський, студ. унів., Маковійчук Володимир, студ. унів., Добрянський Лев, проф. гімн. і інші.

Крім того відбулись у многих громадян ревізії, як пр. у п. Капка, нотара, Трача, радника суду, К. Гіссовського, катехита і інших.

В **Раківчику**, пов. Коломиї, арештовано: Микитюка Дмитра, Микитюка Василя, Бабиюка Василя, Вишиванюка Дм., Федасюка Дмитра. В **Слобідці Лісній** арештовано: Костева Михайла і Поповича. В **Ксиаці** арештовано: Гоянюка Семена, Юрченка Василя, Петрука Михайла, Петрука Дмитра, Семчишина Юру, Гелету учителя, Гелетову, жену учителя, Гелету, брата учит., Тимофієва Дмитра і 2 Гоянюків. В **Пядиках** арештовано: Зельського Казимира, Романюка Гнатюка Івана, Новака Миколу Германюка. В **Заручу н. Пр.** арештовано 4 особи. В **Дятьківцях** арештовано 8 осіб. В **Дебиславцях** арештовано 8 осіб, між ними Томенка Стефана, студ. унів. В **Камінках Малих** 12 осіб, між ними Скрибайла, студ. унів. В **Шепарівцях** арештовано кільканайцять осіб. З **Гвоздеччини** привезено 15 осіб, між ними: Драгана Івана, учителя в Баранцях, Пйотровського, кушніра в Кулачківцях, Слободяна, бувшого війта в Кулачківцях, Угринчука, матуриста в Трофанівці.

В **Рохочах** арештовано: 1) Микитчука, учителя, 2) Біленчука, 3) Лобойдюка.

Арештованим вже другу добу не дають нічого їсти.

Скнилів коло Львова.

На сирітському фільварку фондації бл. п. о. Фолиса у Скнилові переведено ревізію без вислиду. Перешукано всі будинки, стирти і стодоли.

В ріжних містах.

В ріжних містах арештовано студ. Марію Тарнавську, Володимира Балтаровича, Гната Шеманюка, Юрка Грипалу й Івана Шурабуру.

У Львові.

На улиці у Львові арештовано гімназіяльних учеників Василя Мухаїра із Завадки, повіт Калуш і Ярослава Петрика.

Арештовання в Щиреччині.

В цілій Щиреччині переведено з ночи на 22. жовтня численні ревізії й арештовання. В самім Щирці арештовано вечером адв. д-ра Богдана Савчака і директора Задаткової Каси, Могильницького, коли висіли з львівського поїзду; дальше лікаря д-ра Трешневського, адвок. Жука, ст. прав Стеф. Книша і ученика сем. Стецева, а в околиці: о. Костя Білинського в Гуміщи, Мих. Хомина в Середци і Гр. Книша та Івана Сеха в Острові. В Ланах арештовано студ. мед. Дм. Стасева, але незабаром пущено на волю. О. Баричкови в Щирці приказано ніде не виходити. Ревізії, які переводить жандармерія з чужих станиць, тривають далі.

Комарно.

В Комарні увязнено О. Антинкевича, п. Тершаківця, Утриска і кількох міщан.

Перемишль.

В Перемишлі арештовано другий раз Климу Фуярвеги і Емануїла Проскурницького.

Станиславів.

Увязнено редактора Чепигу, Заславського, Лятишевського, Феношика, студ. Семянчука, Литвина, Бориса, Копанецького, Гіряка, Назаркевича, Величковського, Веретюка і Панчака.

Спис арештованих в Стрию.

Як відомо в Стрию арештовано 67 Українців. Між ними є: Грубський, Кацій, Сенишин, Лисейко, Подільник, Горчинський, Андріїв, Олійник, Дружинець, Бойдуник Василь, Бойдуник Михайло, Бойдуник Ос., Бойдуник Іван, Войцехович, Бураковський, Запаатинський, Ващишин Василь, Яцкевич, д-р Бачинський, Баган, Лоцький, Мельник, Ніжанковський, Ващишин Олекса, Василишин, Пеленський Дамян, Петріна, Атаманчук, Стефанишин, Гошовський, Андрейків, Ваків, Микитка, Гнатів, Кульчицький, Степанів, Брик, Ріпак, Телішин, Сидорик, Монцібович, Базовський, Козак Едвард, Кос, Стецін, Сухар, Шумський, Базів, Кушнір, Федів, Дирель Каролина та инші.

ПОЛЬСЬКІ КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ.

В Долинщині.

Карна експедиція, яка переходила з передмістя Долини Одиниця до міста, дорогою погуляла як слід. У господаря Бойдуника, в якого ранійше арештовано чотирох синів, забрано підводу, та присилувано хвору доньку хазяїв їхати в підводою. **Матір ударено прикладом кріса.** У контрольора Грицая забрано збіже й усе, що під руки попало. Коли він слідуючого дня звернувся з скаргою до старостева, звернено йому ниє малу частину забраного майна. У госп. Ковальського забрано ліжко й інше хатне добро. Староста Стронський заявляє на всі рекламації й жалоби переслідуваного населення, що ся справа його не торкається.

Леґітимації.

Як відомо, особисті леґітимації видається всюди в Галичині важности на один рік. Але в Долинянщині заведено новий порядок. Українцям видається леґітимації на один місяць, а за продовження стягається плату 700 мк.

В Синевідску.

До Синевідська спроваджено кавалерію та піхоту, яка відбуває вправи на цвинтарі і безчестить се місце. Військо заняло будинок „Просвіти" і зовсім знищило його. Жовніри здерли із стін герб України, образ Шевченка та Шептицького. Тесаме сталося в народній школі. Військо грозить, що 5. листопада зробить погром Українців.

ПОВСТАНЦІ.

Узброєні загони.

Узброєні загони розсілись малими групами по підгаєцькому повіті і в Чортківщині, відки посуваються в напрямі Збруча.

„Газета Подзєнна" доносить, що в околиці Тростянця зловлено одного члена ватаги.

Польські аероплани проти українських повстанців.

Тому, що кавалерії не удалося розбити ані зловити узброєних загонів, польська команда вислала над подільські повіти ескадру аероплянів, яких цілию є вислідити місце операцій містичних ватаг.

Газета „Хвіля" доносить, що кількох членів загону переловлено і вислано до Тернополя. Один узброєний загін вже перейшов за Збруч в околиці Ланівця.

Інша ватага напала на відділ польської поліції, розброїла і побила тяжко одного комісаря львівської поліції, забравши в нього коня та чоботи. Комісар босий і побитий ледви спас своє життє утечею.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Никола Шевчук з Manville, R. I. прислав $18.50

Зложили:
С. Шевчук і М. Кльобан $2.00; Ю. Бурак, І. Шевчук, М. Кармазин, Ф. Сирота, П. Черкас, П. Ш., М. Крамарчук і П. Сулима по $1.00; М. Свірський, І. Сулима, Ю. Яєнчук, М. Сулима, П. Тиняк, П. Гречуч, Й. Ходоровський, Ф. Сулима, С. Лапчуньский і М. Лапговий по 50 цент.; І. Сулима, П. Павлишак, П. Чубка, М. Горда, П. Березний, С. Мельник і М. Кльокан по 25 цент.— Разом $18.75. Пересилка 25 цент., вислано $18.50.

Т. Солодкий з Гемтремк, Міш, прислав $15.00

Зложили: Тов. ім. М. Січинського, від. 146 У. Н. С. $5.00; члени: Бабій $2.00; Гнцук, Бугай, Дибас, Горбусь, Романяк, Гайдамаха і Хомяк по $1.00; Михальчук і Андрушків по 50 цент.

РАЗОМ $33.50
Попередно оголошено $40.50
ЗАГАЛЬНА СУМА $74.00

Передплачуйте одинокий український ілюстрований гумористичний журнал

БУДЯК

Передплата річна виносить $2.00.
Гроші слати в рекомендованім листі на адресу:
РЕДАКЦІЯ „БУДЯК",
Львів, вул. Гавсмера 5/11,
Східня Галичина.
68-70

Вже вийшов великий ілюстрований гумористичний

КАЛЕНДАР БУДЯК

Ціна примірника 18 центів.
Замовляти в адміністрації „Будяк", Львів, вул. Гавсмера 5/11, Східня Галичина. 68-70

БРАТТЯ АМЕРИКАНЦІ!

Минув рік, коли українське Студентство у Східній Галичині стихійним зривом серед ворожих переслідувань і утиску, на перекір їх знущанням, погрозам і кпинам, або фальшивим обіцянкам, в часі морального пригноблення і зневіри української суспільности, без ніяких матеріяльних середників і виглядів здобуття їх в будучнині, незнане і не признаване чужими народами, а здане виключно на власні сили і з вірою в свою побіду — приступило до завершення боротьби українського народу за свою найвищу святиню науки, до зреалізування освяченої ідеї формування з етнічної української маси — кришталу новочасної нації.

За нами рік тяжкої, витревалої праці, — праці, яка не то, що звернула на себе увагу цілого українського народу в краю й на еміґрації, — але викликала подив цілого світа. Наша найвища святиня науки — Український Університет у Львові, за який велась кількадесятьлітна боротьба українського народу в Галичині, зрошена молодячою студентською кровлю, окуплена тюрмою і репресіями соток українського Студентства — це доконаний факт, який йдав віру в свої сили нам, викликав у чужих пошану для наших стремінь і праці, а у ворогів почуття безсильности.

Свою побіду в нерівній, тяжкій боротьбі завдячує українське Студентство українській суспільности, яка з повним зрозумінням ваги наших стремінь, прийшла нам з моральною й матеріяльною помічю.

Зближується новий шкільний рік, а з ним продовжування науки і послідовна витревала праця в рідній школі. З вибраної дороги не зверне нас ніяка ворожа сила, не застрашать нас репресії і знущання ворогів.

Одначе ми в матеріяльних злиднях. Наш університет не користає з ніяких державних фондів, дарма, що з нашого бідного народа стягають величезні податки. Українське Студентство, яке перейшло ціле пекло терпінь, по таборах, тюрмах і криміналах, є убоге й без матеріяльного забезпечення. Дотеперішні наші засоби вже вичерпані. Нам грозить (страшно подумати!), що наслідком матеріяльних злиднів будемо змушені відступити від близької вже цілі, і або будемо тратити дальші наші літа в бездільности, або станемо покірними рабами в наших ворогів.

Тому звертаємося до Вас Братття Американці. На Вас кладемо цілу надію. Ви, як свідомі члени української суспільности, зрозумієте вагу освіти й знання, зрозумієте значіння інтеліґентної молоді для народу. Ви не дасьте, і не можете нам позволити опустити руки й зневіритися. Ви прийдете нам з матеріяльною помічю. Ваша поміч не лише забезпечить матеріяльно розвій нашої Святині науки, але будучи докзом зрозуміння наших стремінь, піднесе в нас духа і додасть сили й охоти до боротьби й до дальшої праці для добра нашого народа.

Гроші й чеки, платні в Америці і виставлені в доляровій валюті просимо слати на адресу: Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10. — на рахунок „Університету".

УКРАЇНСЬКА КРАЄВА СТУДЕНТСЬКА РАДА ЗАХІДНИХ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ У ЛЬВОВІ:

Юліян Касиян, голова; **Волод. Горбовий**, секретар; **Волод. Мартинець**, економічний референт; **Василь Мудрий**, університетський референт.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ:

Др. Щурат, т. ч. ректор.

УНІВЕРСИТЕТСЬКА КОМІСІЯ:

Др. Брик, голова. **Василь Вербовий**, секретар.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РАЮ.

Від одної визначної української громадянки, яка перебуває у Києві наспів сими днями закордон лист, писаний ще весною с. р. В листі змальоване те страшне становище, в якому жила тоді наша інтеліґенція під большевицькою окупацією. Се становище не змінилось дотепер, хиба стало ще гірше, і страшна картина мук найкрасших сил нашого народу під большевицьким ярмом, не стратила своєї вартости, особливо тепер, на передодні нової зими.

Подаємо деякі вашнійші місця з того листа:

„...Ми всі живі. Тому можна дивуватись, бо життя зараз таке, якого сама палка уява не може собі уявити. Це жах. Жителі камінних печер мали далеко більше чистоти і вигоди, ніж ми. Для того, щоб не голодувать, і мати хоч раз на два тижні чисту сорочку та не потерпти людського образу, ми працюємо по 18 годин на добу і це тільки судорожна боротьба потапаючих.

„От Вам на приклад мій день: Прокидаюсь о 5. годині ранку; засвічую коптілку (це такий спосіб освітлення, якого Ви собі уявити не можете, — маленька баночка або „мерзавчик", в якій вставлено тоненьку ручочку і гнотик, горить маноусенький вогник, копоть, блимаюче світло, і за кожним рухом, за дужчим диханням — він гасне) і ось каменючими від холоду руками, я пишу або готую свої лекції; в 6 годин встаю, варю собі чай (яблоче або вишневе листя); одягаюсь; прибираю хату при світлі оцих „блимавок"; о 8 год. біжу вже з дому на першу службу. О 12. год. туди приходить товаришка і заміняє мене, а я біжу на другу службу. О 4. годині вихожу з неї; біжу до дому; обідаю; по обіді мию посуду; прибираю усе; потім виношу все з четвертого поверху, бо у всьому майже Києві замерла каналізація і треба все виносити, коли на дворі 23 градусів (степенів) морозу; далі знов одягаю свою шубку і біжу на лекції і тоді о 10. годині вертаюсь додому.

„Це все ледви гарантує мені саме злиденне істнування. Ми живемо всю зиму без води. Це ще одно із занять; ходимо-ж, збираємо сніг і лід і топимо його; без світла — самі каганці; без тепла, бо топимо всі залізними грубками, яких труби виведено просто у фіртки і через те повні хати диму й сажі, а коли вітер на дворі, весь вогонь летить у хату і палити зовсім не можна. Це життя нашого тіла, а про життя нашої душі годі мовити. І так живемо не тільки ми, а вся інтеліґенція"...

ПАМЯТАЙТЕ

НА

ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ.

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA
411 Southern Building, Washington, D. C.

Клим Поліщук.

В ЧАСИ БЕЗНАДІЙНОСТИ.

(Із записника з часів Великої Війни).

(Докінчення).

Коли вийшли на чисте поле за свої шанці, то мусіли розсипатися по дорозі, яка тягдася Бог знає звідки й куди. Йти було важко, густа порохнева здіймалася в гору і дехто, хорий на груди, починав нестримно і голосно кашляти. Ще хтось спіткнувся і упав; десь хтось забрязкав казанком, а там хтось зовсім відмовляється йти і фельдфебель голосно лається: „У, гадина! Холера вже тебе напала! Чортяка-б тебе взяв, ніж мав би тут паскудити справу! Вставай скорше, ледащо!" Але „ледащо" і не думав вставати і з його вуст цівкою бе густа кров. Я витер сірничка і присвітив з під поли, щоб допомогти хорому. То був жовнір, який слабував на сухоти, який майже кожнього дня ходив до „околодка" і якому завжди давали трохи соди і гнали назад у роту. Людей використовували, як „боєвой матеріаль", а чи не все одно тоді, як хто мав померти? — Хорого прийшлося самого одного покинути на дорозі, а всі пішли далі.

Німецька позиція розгорнулася величезною підковою, а ми мали вдарити в саму середину цеї підкови. Всім було видно те, що ми самі йдемо в пастку, що нас візьмуть на нахрестний вогонь і легко зможуть обійти з обох боків, але мовчки йшли на певну згубу. Знали це офіцири, розуміли жовніри, але мусіли виконувати наказ вищої команди. Рішло нас богато, аж цілих дві дівізії, що при инших умовинах уявляло-б величезну грізну силу, але зараз тільки й усього, що йшли тихо.

Між жовнірами пройшла чутка, що Німці відступають. Звичайно, такі чутки пускаються в хід від начальства і через телефоністів росповсюджуються серед жовнірів з метою заохотити їх до наступу. „Новенькі страшкі" піддаються і смілійше лізуть на ворожі шанці.

Чим близше до ворожої позиції, тим більше спотикалися і тим більше брязчали казанками. Коли вилітали ракети, то всі присідали до долу і тоді все поле, здавалося, було вкрите сірим камінням.

Між нашою і ворожою позицією горів маєток польського пана, куди й підійшов наш полк. Підходячи до маєтку зі своїми санітарами, які йшли слідом за ротою Лісецького, я боровся зі своїми споминами, які так настирливо лізли в голову. Чогось згадувалися волинські ліси, камянисті береги Тетерева біля Житомира, зелені гаї над Гуйвою, шум тетеревських водоспадів, поля із синіми волошками і сивим полином, срібний туман літнього вечера і Соня, — та сама Соня, яка читно й старанно переписувала в свій альбомчик мої вірші. Потім пригадалися минулі весни, білий цвіт черемшини за вікном моєї кімнати і дзвінкі співи соловейків, що лунали в саду до самого ранку. Потім виринали в споминах сумні осінні дні, коли жовте листя повільно спадало з дерев і журавлі летіли на південь довгими ключами, а я прощався, бо мав кудись їхати, мав щось робити, чого ще й сам не знав. Стара мати молиться й заливається сльозами перед барвистими образами... Плаче малий брат, тужить сестричка, як сиріткa бідна... Всі бідні, а я...

Сіра шинеля на мені і страшна тута в мені. Сам один між всіми чужими буду вічно чужий і смішний. О, цевкеж-ж я маю так і згинути!... Ні, ні! Цього я не хочу і недопустить Бог! Щоб хто не казав, які-б теорії не викладав, але ніхто не заперечить мені того, що неможна вірити в Бога, того самого Бога, що своєю мудрою творчістю дав усьому початок і призначив кінець. Я покірний Йому і хай буде воля Його. Йду і мовчки дивлюся на огні пожеж і мовчки прислухаюся до тріжвіного шуму крівавих повів. По лиці течуть чогось сльози з очей, але я не втираю їх... — Хай хоч вони будуть свідками мого бажання не бути злочинником!...

Чую за собою голос:

— Пане добродію! Пане фельдшере, подивіться-но, он туди!

Говорив санітар Савчук, показуючи пальцем кудись вперед, в полумя пожежі. Смішний був цей Савчук; десь із Звагільського повіту сам; гарний і розумний, але, разом з тим трохи наївний, він міг забалакатись казками і смішити жартами „як сонічко моргає", або „як циган в мужика коня купляє"... Весь час він крутився коло мене, так, що нераз, я дивувався: „Чого ви, Савчук, усе коло мене третеся?" — „А хіба я вам не подобаюся, чи що таке?" — відповідав він мені своїм запитанням і зачинав так весело сміятися, що сміявся його, як картоплина ніс, сміялися губи і сміялись очі. Иноді він і сумував. Сяде собі де небудь у куточку, підпре голову обома руками і так думає щось.

— Чого ви задумалися? — нераз спитаюся його.

— Як-же мені не думати, — відповість він, — як там, у дома жінка молоденька і дітки сумують, а ти світом нудиш...

— А хіба ви жонаті?

— А вже-ж, що жонатий.

— А скільки-ж вам літ?

— Скоро двадцять і три буде, а жинився у вісімнадцятім...

— Чого-ж ви так рано женилися?

— Ось і маєш! Ато чого-ж люде женяться, хіба ви не знаєте, чи що?...

Дивьлог на цьому закінчувався і Савчук, забувши за свою тугу, сміється знову і заклопотано зачинає турбуватися, щоб дістати хліба та ще й масла до чаю. Рідко коли можна було бачити його серіозним, а жартував він навіть тоді, коли зовсім було не до жартів. Але, зараз, коли я озирнувся, його лице було скривлене виразом жаху, а широко роскриті очі непорушно дивилися на огонь пожежі. Я також подивився туди, де лютувався огненний вихор, де серед полумя та диму виринали обгорілі стіни та чорні димарі, але нічого особливого там не побачив. Савчук скрикнув: „О, знову зявилося! Дивіться, дивіться добре!"... Я знову глянув і побачив, як серед вогню зявилося щось чорне й велитеське, яке рухалося й підносилося вгору, — таке щось безвиразне, але таке чудне, наче сліпет велетенської людини, яка билася в огні. Протираю очі і знову дивлюся і знову ясно бачу велетенську чорну постать людини з гігантськими крильми, які метушилися билися в диму і хвилювали його на всі боки; чорні, страшні, довгі руки витягалися в наш бік, наче хотіли нас всіх обняти і пригорнути до себе. Ще хвилина, ще один рух полумя і видовище зникло в диму.

Що таке, справді? Невже галюцінації? — думав я про себе і якось чудно стали тремтіти мої ноги й руки. Савчук молився... Так, це було зявище військових ураганів, це було марево крівавих піль, це було те саме зявище, що встає в мглі горячої пустині перед очами знесилених спекою подорожніх...

Підійшовши до самого маєтку і через росчинені ворота ввійшли в сад. Довгими алеями, серед стоптаних клюмб, ми вийшли на якісь городи, де були порожні шанці, заврблишки в пояс, і звичайні канави. Тут засіли і звідси мали вдарити атакою. Все затихло і заміліло. Я дивлюсь, як з вікон панського будинку виривається полумя і як сиплються на клюмби іскри. Остра туга охоплює серце. В кешені щось шелестить; виймаю листа; останній лист від Соні, де вона пише, що вийшла заміж за якогось капітана, який „пристойний і богатий чоловік", хоч її самій і не дуже „доспоби", бо „вже старий"... Машинально рву листа на дрібні шматочки і кидаю в канаву... Минуло инше, хай і це минає... хай минає...

Я лишаюся з санітарами в канаві, а всі виходять і розсипаються в „цень". З грізно наїженими багнетами скарадаюся — скрадаються всі. Настало декілька хвилин страшної мовчанки, яка неначе говорила, що зараз щось станеться... станеться... Десь щось загомонів і враз вся земля загула, задвижала, затрясася як у лихоманці: „гу... гу... гу... гу!"...

— Побігли в атаку! — каже до мене Савчук.

Від ворогів вилітає червона ракета і на мить освітлює місцевість. Як рев моря, як крик диких вепрів виривається „У-ра-а-а-а! Ра-ра-ра!"... Страшний шум і свист навколо... Німці посипали градом куль... Треба щільніше притиснутися до землі, близче до неї рідної, милої притиснути свою голову, і лежати так... лежати... лежати, заким не прийде смерть, або не минеться „наша сія"...

Ось, біля канави побігли якісь люде ізсі в касках... Так є, Німці обійшли наших... Наші пробиваються назад, біжать просто на німецькі багнети... „Боже, що-ж це таке!" — кричить хтось в полях. Савчук молиться: „Боже, будь мені грішному!"... В полях гуде гомін тривоги і шум голосів... Взяті в полон ідуть і кричать: „Братці! Прощавайте всі! Колись назад вернемся!"... Стогнуть ранені: „Санітари!... Санітари!"...

Як перелякані вівці, біжать в сад остатки полка...

Я вискочив з канави і, разом із Савчуком, побіг на поле бою. Весь в крови лежав ротний Лісецький. Я став його перевязувати, але це було не так-то легко зробити, бо обидві його ноги було страшно знівечено: в ліву ногу влучила одна куля, а в праву дві, з яких одна була розривна і розторощила бедро так, що аж на верх вирвала шматки його, сабаки, разом з сом Лісецький питався: „Далеко вороги? Де мій револьвер? Скажіть мені, чи буду я мати ноги, бо без ніг не хочу жити?... Заспокоював його: „Ворогино бігли, револьвер ваш коло вас, а ноги здорові будуть"... Жовніри поклали його на носилки і понесли до польового шпиталю. Ми забрали своїх ранених, а вороги свойі і так, можчи проходили друг біля друга і нічого ворожого не було між нашими і німецькими санітарами, але тут зовалася наша артилерія і випущений нею знаряд проджерктов над нашими головами і розірвався над німецькими шанцями. Слідом за ним полетів другий і третій. Німецькі санітари скоро заховалися в свої шанці, а нас взяли на „кулемет". „Перемиря" скінчилося і решта ранених залишилися гинути. Наша артилерія і на цей раз, як і завжди, вистрідила чотири рази й заніміла, а німецька лише починала „говорити". Я і Савчук бігли через сад і кудись втікали, коли над нашими головами загуло і враз вибухнуло щось... Довга гамма переливних диких звуків заглушила мене майже. Я лежав на землі і слухав, як летять і рвуться навколо „чемодани" і думав лише про те, куди сховатися і де знайти безпечне місце?... Зовсім забув про Савчука і, згадавши за нього, озирнувся навколо себе і побачив, що його немає. Погляд мій зупинився на окровавленому куші малини і я побіг туди. Там ні зломаних вітах малинового куща лежав Савчук. Ноги його були загнуті під спину, руки розкинуті, а груди виляли собою одну велику крівяву рану, з якої страшно витикалися білі кусочки ребер, а його обезкровлене лице було сповнене виразом невимовного жаху, так ваме, як тоді коли він говорив: „Дивіться-но, он туди!" — Сльози стиснули мене за горло, вранішній сонячний промінь потемнів і став чорним. В голові стукали думки: — Моя герга... Моя черга...

Сонце палило і пекло. Білі піски і жовті в полях дихали труйливо. Ми сиділи в шанцях і безнадійно лічили години... Чого мали ждати? Артилерія наша втікла від нас за 30 верст, а самі одними багнетами нічого не вдіємо... Бе Німець Ружаний*) — хай собі бе; хочеться йому перейти через Нарен**), — хай переходить, бо ми все одно на перешкоді не станемо. Умерти з честю не можемо, так треба думати про те, щоб жити, хоч як небудь, аби жити. Всі хочуть жити бодай уже тільки для того, щоб їсти хліб і говорити казки, так для чого-ж я тоді маю жертвувати собою, коли я хочу ще жити для чогось иншого, кращого, хоч і приспаного тепер?... Ні, я хочу жити і буду жити!... Знов гуде знаряд і близько розривається; стіни наших шанців дріжать і, нежданош мить єдина і на нас падає бліндаж. — Хто має право душити, коли так хочеться жити?!...

Темно...

Залізні птахи кружляли в небі, а я лежав на возі і байдуже дивився на них. Це і все, що зосталося в моїй памяти, коли моя доля випроваджувала з крівавого поля і тим скінчилися часи безнадійности і години конання.

Вечорами, коли весняна легенька прохолода повіває на стомлені груди, сиджу самотньо і вслухаю, як десь в саду всеці співають соловії і не хочеться згадувати про страшну ніч на крівавих польських полях, не хочеться нічого думати, про те, що з таким страхом і терпінням пережито тоді, як часи безнадійности виснажували тіло і знеслювали душу.

Тихим спокоєм місячного сяйва залічую давні рани свого терпіння і мрію, що колись, як прийде час, то настане на землі справжній спокій і забудуться страшні ночі в полях крівавих...

Таганрог, 1915 р., 7. серпня.

*) Рухани — маленьке містечко Острожського повіту, Ломжинськ. губ., яке погромили Німці в липні 1915 р.

**) Нарен — досить велика ріка, через яку переходили Німці за для того, щоб зійсти здобути облогу кріпости Осовець.

РІЗДВО В КРАЮ

По довгій розлуці, Ваші рідні в старім краю дожидали враз з Вами засісти спільно до Святої Вечері.

Виїзд до краю на Різдвяні Свята під особистим наглядом одвічального Урядника кораблів Вуйка Сема (United States Lines).

Групи Українців виїзджаючих до рідного краю на инше поданих кораблях, будуть вповні покористуватись вигодами і передсвяточними приготованями.

GEORGE WASHINGTON	28-го падолиста 1922
PRESIDENT ADAMS	6-го грудня 1922
PRESIDENT FILLMORE	9-го грудня 1922
AMERICA	13-го грудня 1922
PRESIDENT POLK	20-го грудня 1922

ЦІНИ ШИФКАРТ З НЮ ЙОРКУ ДО:

Львова через Чербург.....$100.40; через Бремен.....$105.55
Тернополя через Чербург.....$99.65; через Бремен.....$105.75

На стіл будуть подавати страви спеціально приправлені, святочні, українські. Музика приграватиме кілька разів денно. Первородні світлині каюти для двох і чотирох осіб. Спеціяльні каюти для родин і цілих фамілій.

Хто з Вас Земляків заміряє приключить до подорожуючих груп на инших кораблях та запевнити для себе відповідну каюту, нехай пришле задаток на шифкарту в сумі 10 долярів, як рівнож нехай заздегідь звернеть до нас в цілі виробленя паспорту на виїзд.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ.

На зближаючіся Різдвяні Свята пересилаємо гроші до краю і виплачуємо після вимог висилаючого, значить, если в краєвій валюті, то по найтаншім курсі. Рівнож пересилаємо і доручуємо в краю долярі. Наше Представництво виплачує доляри у Львові особисто або на жадание висилає до дому. За скоре доручение грошей даємо опвну гарантію.

Банк відчинений кождого дня, крім неділь і свят, до 8. год. вечером.

Голоситься по близші інформації особисто або листовно до:

STANDARD BANK,

55 Avenue B, cor. 4th Street, New York, N. Y.

МАСТЬ СЕРИЗІЯ J. M.

Усуває в продазі кількох днів гомороїди, ревматизм, всякі прищі, свербячку і висипку.

Кождий, хто терпить на згадані недуги, може вилічитися з них при помочі масти Серизія.

Масть Серизія усунула в мене гомороїди, вилічила з ревматизму, свербляча і прищів. Після того, я зголосив її до опатентування, і почав її виробляти.

Кождий переконається про чудовий її вплив, вже по кільки разовому ужитю.

Масть висилаєть відворотною почтою по отриманню $2.00.

Прийдіть особисто або пишіть на слідуючу адресу: 66,68

SERYSIA J. M.,

c/o FIDELITY EXCHANGE,

1245—3RD. AVENUE, COR. 72ND ST., NEW YORK CITY

ЗАЧНІТЬ ТЕПЕР КУПУВАТИ

MAGNOLIA

STAR MILK

І ЩАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ

Пишіть на котру небудь адресу на противній стороні премійової картки по ілюстровану премійову лісту.

„Виплатиться щадити премійові картки".

ВИКЛАДИ УКР. ЛЮДОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

В НЮ ЙОРКУ, в Народнім Домі, сала ч. 3, о годині 8-мій вечер.

В пятницю, 17. с. м. викладає Др. К. Білик про „Гігієну чоловіка".

В второк, 21. с. м. викладає Др. Л. Цегельський на тему „Перша імперія Сходу Европи".

В БРУКЛИНІ, в церковній гали, що неділі по Вечірни. Викладає Др. К. Білик.

В НЮАРКУ, 49 Beacon St., о годині 7.30 вечер. Викладає Др. Цегельський. В пятницю 17 с. м. на тему „Друга імперія Сходу Европи", а в понеділок 20. с. м. на тему „Козаччина".

NEWARK, N. J.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

В СУБОТУ, 18. ПАДОЛИСТА

МІСЦЕВИЙ КОМІТЕТ ЗБАРАЖЧАН — устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТ. ГАЛІ, 57-59 Beacon Street, Newark, N. J.

Початок точно о годині 7.30 вечер.

Приграватн буде українська орхестра Сапіцьких.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Громадяне! Приходіть численно на забаву, на котрій доволі повбитесь і тимсамим поможете добрій цілі! Приходіть всі! Весь чистий дохід призначений на будову Українського Дому в Збаражи. За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

268-69

ашпорти, шифкарти, справи з заграничні найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріальна.

T. J. HRYCEY CO.

329 S. 4th St.

PHILADELPHIA, PA.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Читайте і другім скажіть!

Драматично-Співацький Кружок Українського Робітничого Товариства ім. М. Драгоманова в Ню Йорку відгоре

В СУБОТУ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА 1922 Р.

в Українськім Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

велику драму в 5-ох діях, зі співами і танцями

НЕВОЛЬНИК

Усценізував Карпенко-Карий — з поеми Т. Шевченка.

Управитель Хору: К. Яловський. Режісер: Я. К-ий. Вступ 65 центів.

Початок о годині 8-мій вечером. По представленню баль до пізної ночи.

Висше згаданий кружок у своїх театральних виставах дає бажане задоволення публиці, тож і сим разом запрошуємо всі громадян взяти численну участь, а тимсамим причиніться до помочі українським студентам в Европі, позаяк дохід з цього представленя призначено на ту ціль. 68-69

„NARODNA TORHOWLA"

Country Union of Consumers at Lemberg.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"

КРАЄВИЙ СОЮЗ СПОЖИВЧИЙ.

У Львові, Ринок ч. 36.

Основано в р. 1883.

10 золотих медалів на всесвітних виставах.

Річний оборот 5 міліярдів.

19 філій і понад 300 кооператив.

Вісім млісних домів.

Вартість домів 500 міліонів мп.

До наших дорогих Земляків — на чужині!

Ви певне знаєте нашу фірму, яка вже 40 літ істнує в Йдиним Краю, яка виховала сотки людий на купців з ниці дає працю півтора сотці Українців, та обслугує наше громадянство ріжними товарами в своїх девятнаціть філіях по більших містах Східної Галичини.

Маємо вісім власних домів — каменних, які нині представляють вартість до 500 міліонів польських марок.

Наше товариственне збудоване отже на кріпких основах — і тому можаєть його твої і чужі.

Того всього замало! Ми мусимо заложити в кождому селі нашу українську спілкову крамницю — кооперативу, якаби вирвала торговлю з рук чужинців а передала в руки торговельний рух в українські руки.

Нам треба великих магазинів, де можна би переховувати товарі для всіх філій і кооператив.

До сього потрібно великих капіталів — а українське населення Рідного Краю так винищене й збідоване, що не всегдї відложити зайвого гроша на щадницю.

Дарунку ми не просимо!

За те просимо, щоби Ви заощаджений Вами гріш присилали до нашого товариства на щадничу вкладку або на членський уділ.

Ми приймаємо гроші на щадничі вкладки, платимо тепер 10 процент від таких вкладок, а від міліонових сум, зложених на довший час, навіть і більше. — З тих грошей можете казати нам виплачувати Своїм Кревним в старому краю.

Приймаємо також гроші на членські уділи, від них даємо дивіденду то є процентовуть часть щорічного зиску. Таких уділів не можете вибирати в кождій хвилі, бо члени стають спільниками „Народної Торговлі".

Ми платимо від вкладок висший процент ніж банки; страху за гроші нема, бо ручать за них наші власні каменниці і великі запаси товарів; розширюючи наше підприємство, даємо нашим людям змогу зарібку.

Замість складати заощаджені гроші до чужих банків, чим збогачуєте в годуєте чужинців, пересилайте їх до нас. — Найлучше доляровими чеками до „Земельного Банку Гіпотичного" у Львові, Підвал 7, з виразною допискою, що гроші призначені для „Народної Торговлі" у Львові, Ринок 36, а дотнас напишіть, яку суму та на яку ціль посилаєте, чи на щадничу вкладку, чи на членський уділ.

Свій до свого — а наш нарід збудує собі кріпкі організації.

Чим більше єдности у нас, тим борше стане наша власна Хата, наша вольна Українська держава.

Львів, в жовтни 1922.

Управа „Народної Торговлі".

ПОЗІР! НЕЗАБУТ, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. С. М.

відбудеться в Оборні Н. Й.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

в церковній галі о 2. годині сполудня.

На вічу буде промовляти представник Українського Галицького Правительства з Вашинтону, Д. К., Др. Лука Мишуга, а також другі українські бесідники. Проситься всіх Українців і Українок прибути громадно.

Місцевий Комітет.

WILKES-BARRE, PA.

Аматорський Кружок при церкві св. Ап. Петра і Павла, відгоре

В НЕДІЛЮ, 19. ПАДОЛИСТА 1922 Р.

в українській церковній гали під ч. 635 N. River St., Wilkes-Barre, Pa.

драму в 5-ох діях

НЕЩАСНЕ КОХАННЄ

Початок о годині 7-ій вечером.

Нік не представленне запрошується отсим Вінов. Українську Публику у Вилкс-Бері і дооколичних місцевостях.

Режісер: Семен Данильчук.

NORTHAMPTON, PA.

Заходами чит. Просвіти ім. І. Франка — відгореться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. ПАДОЛИСТА

в Укр. галі під укр. гр. православною церквою на Newport Ave. в Нортгемптон, Па.

драму в 4-ох діях а 5. відслонах з історичного козацького життя п. н.

БОНДАРІВНА

Початок о годині 7.30 вечером.

Проситься всіх щирих Українців місцевих і дооколичних до численного прибуття. Ся штука дуже а дуже цікава, но і вражаюча. Коли прийдете то не пожалуєте.

66,68 Читальняний Комітет.

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР!

Заходом Молодьки Радехівського Округи, відбудеться

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 18-го ПАДОЛИСТА 1922

в New Kandel Auditorium, 557-559 Market St., cor. Van Buren Street, Newark, N. J.

Приграватн-ме Українська Банда ім. М. Лисенка.

Початок о годині 7. вечер. Вступ 35 п.

Весь дохід призначується на приватну гімназію у місті Радехові. 68

За добру забаву ручить Комітет.

The New York Mortgage Company

(Equitable Building, New York)

Рада Директорів Ню Йорської Моргічевої Компанії:

JAMES F. PERSHING, голова.

J. H. TOWNE
Касієр і директор Yale & Towne Lock Manufacturing Company.
Голова борду The Fifth Avenue Association, New York.

CHARLES H. FOCHT
Голова The Jefferson Trust Company, Hoboken, N. J.
Голова The Focht Iron Works, Hoboken, N. J.

CHRISTIAN F. GUTH
Місто голова The Jefferson Trust Company, Hoboken, N. J.
Бувший фабрикант тютюну.

ALFRED BURKE
Голова The American Celutex Corporation.

GENERAL FRANK T. HINES
Підчас війни Голова Транспортової Дивізії цілої американської армії.
Директор The Continental Trust Company, Washington, D. C.

JUDSON G. WALL
Банкир, J. G. Wall & Sons, 45 Williams St., New York.
Бувший комісар податків в New York City.

H. W. SCHMIDT
Директор The Jefferson Trust Co.
Голова The Jefferson Building & Loan Association.

OTTO ZAREMBA, JR.
Секретар, касієр і Директор The Jefferson Trust Company.
Директор The Jefferson Building & Loan Association.

WILLIAM A. KERR
Місто голова Ogdensburg Stone Products Company.
Місто голова The Balaklala Consolidated Copper Company.

Mortgage Sales Corporation of New York

Fiscal Agent

120 Broadway New York City

ІНФОРМАЦІЙНИЙ КУПОН. — ВИШЛІТЬ ЙОГО ДНЕСЬ.

MORTGAGE SALES CORPORATION OF N. Y.

120 Broadway, New York City

Без всяких зобовязань з моєї сторони прошу вислати мені цирклярр пояснень про The New York Mortgage Company.

Імя .....

Адреса .....

УКРАЇНЦІ З ШКАГО І ОКОЛИЦІ!

Заходом Аматорського Кружка ім. М. Лисенка

відгореться прегарна комедія-опера Ів. Котляревського в 2-ох діях а 3-ох відслонах з чудовими піснями п. з.

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

В НЕДІЛЮ, 19. ПАДОЛИСТА

в гали церковній при Oakley Blvd. and Rice Street.

Початок о годині 7.30 вечером.

Режісер і діріґент: п. Д. Атаманець. 72-73

ЧАСТІ КАШЛІ

Богато не здає собі справи з всіх та частих перехолоджень і кашлів. Повинно дбатися щоб створити силу опору проти сего.

SCOTT'S EMULSION

повний здоровля будуючих вітамінових складників, помагає в відбудові сили і опору. Впевніться і питайте Вашого аптикаря за Scott's Emulsion.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 22-20

Микола Садовський.

ЧЕРЕЗ ДУНАЙ.

(Докінчення).

— Чули? Вже й балакать по нашому навчились! От, супуста! Шкода, що не попав. А здається й прицілився добре. Знать повисив*). — І Гавриш з серцем ударив рукою рушницю по прикладу немов би по щоці.

Всі зачали стрільбу і раптом замовкли.

— Їх тут багато, він не один! — шепотів мені Гавриш, закладаючи новий набій у рушницю.

— А можеж то й справді наші?

— Хіба не бачите, що Черкес?

Справді одежа на ньому була: чорна черкеска, зпід неї на грудях червоніє жупан, а на голові чорна шапка з червоним верхом.

— От, бачите, вже нема! Пошився в кущах, голомозий. Ну, та ти де небудь вринеш! — втішав себе Гавриш. — Тепер не промахну, ні.

Мені вже було й самому досадно, що не стріляв. А він ще й вилаяв!

До нас підлазить Гайдамака.

— Взводний наказали не стріляти, бо попереду ганцюг наших пластунів, — промовив Гайдамака і поліз далі.

— Слава тобі Господи, що я не стріляв, — подумав я. Гавриш засоромився.

— Ну, а хто його розбере? Нічого не кажуть! Трохи гріха на душу не взяв! Тай виж хотіли стріляти?!

— Так як не стріляв, а тілько хотів, а ти стрельнув.

— Добре, що хоч промахнувся, — перехрестився Гавриш, — це ти моя лошенько так зробила, а ще я тебе і по пиці вдарив. Спасибі, душко! — І Гавриш поцілував рушницю в те місце, куди ранійш ударив. Як потім виявилось, то були справді пластуни. Це останки колишнього славного війська Запорожського, яке заставляло колись тремтіти і Татар і Турків і всіх, кому приходилось з ними стикатися; ще й тепер це лічиться найкраще військо між усіми козаками. Про те, що вони тут, нам нічого ранійш не сказали і ми трохи свого не вбили. Ще у нас обійшлося якось благополучно, а на другім крилі Минці одного полонили і привели до генерала. Пластун хреститься, що він свій, а йому не вірять. Та вже генерал завірив, що він справді пластун і звелів відпустити. Його бідного ще й ранили в палець. Після цього випадку пластуни, понашивали собі біді хрести на шапках і як їдуть попереду, шапки хрестом назад повернуть — дивись, мовляв — я пластун!

Сонце вже високо піднялось. Духота стояла неможлива. І колиб ми не лежали в корчах, то здається, зварилисяб як раки. Ранці парили спину. Ремінь давило груди. В роті пересохло. І вода близько, то не напешся. А гуркіт гармат і вистріли рушниць невгамовно тріщали. З лівого крила почулися гуртові вистріли. Там Турки засіли у млині і відстелювались від нас. Турецькі гранати почали лягати в корчах, де ми Крім того вся гірська гармата, лежали. Велено було лізти на як я уже казав, потонула. Нагору. (Виограднi корчі, де ми ша рота не долилась теж дводосить крутої гори). Ми поліз-ли. Гора досить крута і лізти а єї, а ще по корчах, було досить важко.

— Хай йому чортів батько, оцьому теляти, щоб я його носив! Давайте, покидаєм! — порадив мені Гавриш. І з цими словами відчепив від ранця чоботи і манерку, привязав до пояса, а ранець шнурнув у корчі. Теж саме зробив і я.

— От, і легше стало! Якось дихається вільнійше...

— Ура-а-а! Ура-а-а! — почулося на лівому крилі. Гармати почали стихати. — Ура-а! — залунав разом увесь наш ланцюг і скільки духу полізли на гору. Турки спішно покидали позицію. Ми підняли страшенну тріскотню вистрілів. А через годину всю гору як галич укрили наші вояки. Звідсіля нам було видно, як турецьке військо спішно покидало позиції. О пятій годині полудня ми взяли Сістово.

Так переправились ми через Дунай 15. червня 1877 р.

До вечера понтонери навели міст із тих самих понтонів, що нас возили, і по нему перейшли девята дивізія, перша, гармата і обоз.

Переправа через Дунай була ділом надзвичайним. Вона здивувала весь світ тим паче, що страта в людях була дуже несвеличка. а переправу перейшло три дивізії: 14-та, 9-та і 1-а; всі вони повинні були перейти одза за другою. Одна другу повинні були підтримувати. Але нам так пощастило, що одна 14-та дивізія і переправилась і зробила все діло. Все діло в тому що коли під Нікополем наші почали готуватися ніби до переправи, спустили понтони на воду і відкрили гарматній вогонь, по телеграмі до Нікополя із Сістова в той вечір виступило на підмогу 12 таборів турецького війска. А ми в туж таки ніч переправились. Виходить, що переправи під Зімницею Турки собі і в голові не клали.

Не вважаючи на те, що Турки нашої переправи тут не ждали, ми все таки стратили 2000 чоловіка ранених і убитих.

*) Стрілив вище.

Вячеслав Будзиновський.

ПЕРЕВЕРТНІ.

Оповідання з середини 16-сотих років.

(23)

Опівночи Вірменин висунувся з замку. Зупиняючися що пару кроків і наслухуючи посувався обережно до віздової башти. Через плечі мав перевішені дві шкіряні торби, праву руку держав за поясом на кинджалі. Хвилю стояв на мості і дивився в ліс.

— Повна, небо чисте, — шепнув. — Ясно наче в день. Як би там хто був, то зараз побачив би мене. Годі треба кінчати, треба іти по скарби.

Вернув до башти, відсилив коня, взяв його за поводи і пойшов у ліс. Вийш у кущі пару кроків від дороги і привязав до ліщини.

— Щоби лише, бестія, не пирхала! Але, як би хто почув, буде гадати, що хтось коня пасе... А вкраде хто, то піду пішки.

Вернув скорою ходою до фосси. Як в день, таксамо й тепер вліз крізь бійницю до башти, зійшов на подвіре з керницею. Парубок, що сидів у башті бачив його в бійниці. Потому лише чув, як пробирався проміж румовище. Другий парубок також не бачив його, лише чув. Підвівся, щоби побачити, куди Вірменин лізе, але під його тягаром розкололся кусень муру, на котрім стояв. Тим усунув основу, на котрій опиралася ціла купа румовища. Воно з грохотом посипалося в низ. Злодія напав жах, бо, очивидно, хтось підглядав його. Добув зза пояса кинджала і підвівся. Просто него, за великою брилою муру стояв його ворог.

Але і тут побачив, що від замку і від ліса біжать... до него. Він стрибнув у кущі по тім боці дороги і пустився в низ. Збіг над став, але якийсь чорт спрятав усі човна. Побіг берегом і все скрадаючися попід кущі став спинатися назад на гору. Глянув у вікна пані. Ще світилося.

Там захищуся. Коби лиш тверді до неї не були зачинені.!

На подвірю не було нікого. Кілька кроків і був у сінях. Вже хотів податися назад, бо дверіз від комнати першого слуги замку відхилилися. Але ніхто не вийшов. Лише вилетів кіт і двері назад зачинилися. То хтось викинув з хати кота. Вірменин побіг дальше і потис клямку. Двері відчинилися. В першій комнаті було темно. Але крізь шпару других дверий визирало світло. Він на хвилю зупинивсь, щоби видихатися.

Пані почула, що до першої комнати увійшов хтось.

— Хто там? — спитала.

Коли ніхто не відповідав, встала, підійшла до дверий, відчинила їх і станула на порозі. Він стояв на боці осторонь від струї світла, отже вона не бачила його.

— Хто там? — спитала в другі.

— Може маєте Вірменинів? Сніймали його?

— Як вам життє миле, не наробіть крику — промовив злодій, все ще стоячи в тіни. — Будьте тихо, то вам волос з голови не впаде. Кажу ще раз не наробіть крику. Ідіть назад до тої комнати. Сядьте і не рухайтеся.

— Хто то?

Злодій станув у світлі. В одній руці кинджал, палець другої на устах. Пересторога, щоби мовчала. Вернула до освітленої комнати і хотіла за собою зачинити двері. Але він всунувся за нею.

— Ще раз кажу вам, що вам нічого не станеся, але як будете тихо. Двері я запру.

Налякана підійшла до стола і сіла. На столі світилися дві воскові свічки. Він взяв одну і пішов до спалні. Двері від спалні лишив відчінені. Вона могла бачити всьо, що він робить.

Не довго буду вас тривожити — сказав, ідучи до фігури Матери Божої. — Щезну. Ніхто не бачив, що я до вас вайшов. Окрім вас, ніхто не буде бачити і не буде знати, куди я вийшов з замку.

Вірменин відчинив заатуду в стіні за фігурою і встромив руку в комин. Фігура відсунулася на бік. На місци, де раньше стояла, відчинився льох.

— Чоловіче, хто ти?! — скрикнула пані. — Про сей тайник знала тільки одна я. І мій муж не знає. Раньше знав ще мій перший муж і один слуга. Але вони оба вже небіжчики і взяли тайну з собою в могилу.

І тепер сю тайну знаєте лиш ви і ваш... перший муж.

— Він небіжчик, кажу вам.

— Небіжчик? Твій перший муж небіжчик?... Марино!

— Йосиф!... Боже, за що мене так караєш?!

Стала навколішки перед фігурою і обняла її обома руками.

— Встань, Марино! Бог дав нам розум на те, щоби вигадати вихід з тої скрути, в яку я попав; і з тої, в якій ти, з моєї вини знайшлася.

Двигнув її з посадин.

— Чому ти так довго не давав знаку життя? — спитала. — Що значить та твоя машкарада. Чи тоді, в сорок осьмім році ти справді був у спіці. Бож! Служба таке наплела мені... Але ні, се немислиме.

— Вислухай спокійно. Розкажу коротко, що найголовніше. Ніхто сюди не прийде, бо довго засмені і ніхто не бачив, щоби я йшов сюди. Нехай розцибиваються за мною по цілій зимковій горі і в лісі... Отже слухай!

— Знаєш, що моє божевільне житє довело нас до руїни. Весь маєток мав перейти в чужі руки. Ми з нашими дітьми були би мусіли піти на зелену нашу.

— Знаю, знаю, — сказала зітхаючи. — Неодну ніч я не спала, журилася будучністю дітий.

(Конець буде).

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

До всіх Українців з міста Бібрки і повіту з української Галичини.

На днях прийшла зі старого краю до нас дуже важна справа, котра зачіпає всіх. Хто хоче знати про цю справу більше, то нехай зголоситься на поняше подану адресу: J. Sharowsky, 431 E. 9th Street, New York City.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НОВА ЗАГРАНИЧНА ОБСЛУГА В SPRINGFIELD AVENUE TRUST CO.

New Bank Building, Springfield Avenue, So. 10th Street, 18th Avenue.

Висилає гроші до всіх частий світа каблем або почтою, в доларах або заграничній валюті.

Порада даром в правних заграничних справах. — В нас розмовляють Вашою мовою. — Чесна обслуга для наших клієнтів. — Продаємо подорожуючі грошеві чеки і кредитові листи.

ПЛАТИМО 4 ПРОЦЕНТ ВІД ЩАДНИЧИХ ВКЛАДОК; 2 ПРОЦЕНТ ВІД ЧЕКОВОГО КОНТА.

Рентуємо огневі скринки.

Банк отворений денно 9. рано до 3. попол. — **В понеділок вечер отворено від 7. вечером до 8. вечером**

ПОЗІР! NEW YORK, N. Y. ПОЗІР!

Товариство „Буковина" устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 18. ПАДОЛИСТА 1922 р.

в Liberty Hall, 263 E. Houston St., New York, N. Y.

Початок о 7. годині вечер.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Родинці! На сей баль запрошуємо всіх чесних Українців, де будемо могли забавитись спільно ж до раза. Товариство на сім балю буде приймати нових членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза, за половину вступного, т. є. за одного доляра. Родинці! Користайте з сеї нагоди і вписуйте себе і свої родини до найстаршої і найбогатшої української орґанізації в Америці в У. Н. Союзі.

За добру і чесну забаву ручить

67-69 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! SOUTH BROOKLYN, N. Y. І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!

Заходом Укр. Бр. св. о. Николая, від. 283 У. Н. Союза

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 19. ПАДОЛИСТА С. Р. в Palace Hall, 708—3rd Avenue, South Brooklyn, N. Y.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

при виступі дітвори шкільної.

Вступ на баль 45 центів.

Початок точно о годині 3. пополудни.

На балю буде пригравати українська музика. О найчисленнійшу участь проситься. За добру забаву ручить

68 КОМІТЕТ.

УКР. ТОВ. „ПОМОРЯНИ"

— відограє —

В НЕДІЛЮ, 19. ПАДОЛИСТА В НАР. ДОМІ, 217 ICT 6-та УЛ.

СЕРДЕЧНА МЕСТЬ

сценічний образ в 2-ох діях

ЯКІ ХОРІ ТАКІ ДОКТОРИ

жарт на одну дію

Початок о годині 7.30 вечер. ВСТУП 75 ЦЕНТІВ. ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ТАНЦІ

68-69

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

Виходить 1. і 15. кождого місяця.

З цього довідається з яким геройством і самовідреченням боровся український нарід галицької землі за державну самостійність та побачите унаглядненні в численних ілюстраціях всі його визвольні змагання. Читайте самі й давайте читати цінновисні твори дітей і непобідимість свого народу!

Передплата виносить в Заучених Державах: річно $3.00, піврічно $1.50, чверть річно 80 цент.

Адреса редакції і адміністрації: **„UKRAINSKY SKYTALEC"; Wien XVIII., Ferrogasse 31, Austria, Europe.**

68-69

Читайте й передплачуйте одинокий богато ілюстрований двотижневик і найбільше поширений часопис між українською еміґрацією в Европі й Америці:

„УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ"

орган військової еміґрації земель З. У. Н. Р.

ЩАДИ ЧАС І ГРОШІ

Винахідники! Вартість патенту лежить в фаховім перепровадженню справи. Длятого як не дамо фахово перепровадженню, дамо найтрудніші справи патентом як найскорше, але помагаємо шукати нуждів. Жадайте нам безплатно вказівки, котрі хочете висилати до обдумки, він відкриє сім інакших незнаних вам вадам.

AMERICAN EUROPEAN PATENT COMPANY, Dep. 10 1400 Broadway, New York.

ROYAL MAIL

ВИРУСТ ДО ГАМБУРГА

Великий модерний три-пруботний корабель "ORDUNA" відпливе 25. падолиста.

Се буде знаменита їзда для тих, що хотять бути в старім краю перед тижнів перед Рождеством. Всі кабіни заміщені, приватні.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.,

26 Broadway, New York або місцевих агентів.

СМЕРТЬ НЕ ПЕРЕБИРАЄ, ВОНА КОСИТЬ ЗА РЯДОМ.

Така є поговірка, та не є вона цілком правдива. Се правда, що смерть не перебирає а косить одинково, молодого чи старого, тільки коли вона скосить, мусить мати до него приступ. Правда, як що трафиться нещастє, або війна, однак се виїмки. Також і підчас хороби не бере вона все за рядом, бере лише тих, котрі неборонися добре проти неї. Є се те саме, що буря в лісі, коли валить дерева, — як говориться — здорові як оріх, смерть обходить його, а збиває тих, котрий слабший, котрий має початки якоїсь хороби. Сила похоронить від жолудка, здоровля не є нічо іншого як лиш здоровий, сильна кровповна в життєві чинники. Таку кров може виплекати лишень здоровий жолудок. Хто має слабий жолудок, тому що зіпсув його собі чимсь, той мусить сейчас направити його, щоби не обслабла кров. Найправдивійшим середником на се Босквове Гірке Вино, котре і в Америці нагородилий уряд похвалами і позволив виробляти і продавати його. Коли Ваш гросерник або аптикар його немає, пишіть сейчас до виробників його: Bosak Manufacturing Co., Scranton, Pa. — Adv.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

"SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

200 акрів, будинки, 32 корови, 5 коні, 500 курий, збіже, машинерія, за $15.000, вплати $5.000.

142 акри, будинки, 13 коров, 3 коні, 150 курий, збіже, машинерія, за $7000, вплати $2500. 66-69

100 акрів, будинки, 10 коров, 2 коні, 200 курий, урожай, машинерія, за $5000, вплати $2000.

ПАВЛО КУТИНСЬКИЙ

263 Ave. B, between 15 & 16 St. New York, N. Y.

МАРІЯ ТАМКУС

АКУШЕРКА

З школи Белвю Госпитал

Говорить по нашому.

429 Berry Street, Brooklyn, N. Y. Tel. Stigg 6731.

HIPPODROME

42-ГО STREET and 6-ТА AVENUE

ЛІПШІ ЧАСИ, найбільша вистава в світі

Богато українських артистів

Два рази денно: 2.15 і 8.15

Ціни: 50 цент. до $1.50

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ

в Північній Америці. Маємо в нашім складі пірє власного виробу, а не зелене зі складів. Пірє скубане зіз мох; на жадане вишлемо пробки. Товар висилаємо до всіх стейтів в Америці експресом. Пишіть по українськи до фірми на адрес: **ALBERT WITETZ, 138 Passaic Street, Passaic, N. J.**

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД МУЗИЧНИЙ

Приймається також грамофони до направок і другі інструменти.

В нас можете набути ріжнородні інструменти музичні та грамофони Columbia, Victor, Edison, Okeh, і Pathe. Також можете набути українські рекорди Columbia, Victor і Okeh. Ціни дешевші як деінде. Просимо спробувати а переконаєтеся що по тих цінах Ви не купите ніде. Пишіть до:

INTERNATIONAL MUSICAL SALES CO.,

W. Sherofsky, Prop.

116 E. 3rd Street, New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до видоклисного бізнесу, може бути спільником або купити половину бізнесу. Інтересовані прошу зголоситися до: **Steve Markowych, 309 E. 8th St., New York, N. Y.** 68-69

Обіцяю посилу **ДЯКУЧИТЕЛІ** від грудня с. р. Маю клаї, ширшу практику свого дідоводства, учу і провадджу, школу парохіяльну-вірнене, уладжую театральні представлення і концерти. Дякські зголошення з водним условій прошу слати до: **„Svoboda", for J. C., 83 Grand Street, Jersey City, N. J.** 68.71

ПОШУКУЄСЬ спільника з малим капіталом до „Brass Foundry", котрий мусить мати найменше чотири роки практики яко „Brass Moulder", щоби вираз займив місце в роботі. Бізнес вже вироблений і певний. Голосити особисто або листовно до: **Economy Brass & Alum. Foundry, 2122 W. Superior St., Chicago, Ill. Tel. West 1389.** 66.68.70

$50.00 до $70.00 ПЕРЕДИ

тижнево заробить кождий сердолкучи патріотичний укр. виріб, котрий має збут в кождій укр. хаті. Семпні висилаємо даром.

MAJESTIC TRADING CO., 728 N. Robey St., Dept. 5, CHICAGO, ILL.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ПЕРША УКРАЇНСЬКА АГЕНЦІЯ В АЛЕНТАВН, ПА.

Українці! Коли хочете купити шифкарту, дім, лоту або фарму, прошу удатись до:

HARRY PYPIUK,

611 Ridge Avenue, Allentown, Pa.

Bell Tel. 835-J

SANTAL MIDY

КАТАР МІХУРА

Мущини хорошого себе, перед всіма застарілими хоробами уживайте засіди

SANYKIT

(Sanitary Kit)

Французький охоронич

Рурка 35 ц. Kit (4's) $1

У всіх аптиках або Sany-Y-Kit Co., 92 Beekman St., New York.

DR. G. BUKKI

58 East 93th Street, NEW YORK CITY

ЛІЧИТЬ НЕДУГИ.

Справляє неправильність носа, уха і лиця, усуне заморшки і т. п.

Від 9. рано до 7. вечером.

В неділі і свята до 4-ої.

ПИШІТЬ ПО КНИЖОЧКУ.

ВІДОМИЙ ВІД ДОВНИХ ЛІТ

Український Спеціяліст очей і взору

ДР. В. С. ГОРОДИЦЬКИЙ

Екзаміную очи і дає окуляри ріжного рода і також від болю голови.

Годині офісові від 1-ої до 3-ої попол. від 6-ої до 8-ої вечер.

643 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Годині приняти: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудня.

111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

між 17-ою в 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Годині офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ

ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

МУЩИН І ЖЕНЩИН

КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.

Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 St., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place.

Годині від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте по МУЗИКИ і вишлять трощі.

2231 W. CHICAGO AVE.

Tel. Seeley 4252 і West 6557

ВИЙШЛА ДРУКУ

„ВЕРХОВИНА"

сольова пісня з акомпаньяментом фортепяна.

Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляти слати на адресу:

"SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.